

Porabje

TEDNIK SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Monošter, 26. aprila 2018 - Leto XXVIII, št. 17

stran 2-3

ČÜTITI PANONSKI VÖTER

DOSTAKRAT JE BIU V ŠAULI CEJLI DEN
stran 4

ZVEKŠOGA SEM DOMA
stran 8

Varaš brezi knjigarne

Ob Dnevaj slovenski knjig me je ešče bole bantivalo (prizadelo), gda sem zvedla, ka v našom varaši zaprejo knjigarno (könyvesbolt), ka je prej viska arenda, lidgé ne kipüvlejo dosta knjig, zatok se pa nikak ne spleča gordržati tau bauto. (Samo telko, ka do prej namesto knjig na policaj mrkavce, paprike, paradajsi pa čedne kapüstine glavé ...)

Eden varaš, steri nika dá na sebe, steri sam sebé poštvüle, bi zato nej smo brezi knjigarne ostati. Ranč tak, kak stanovanje (domovanje) nej brezi knjig.

Spaumnim se ešče, kelko vör sem preživela v toj edinoj knjigarni v Varaši. Že te, gda sem v gimnazijo ojdla, sem rada staupila v tau bauto, knjige so me vsigdar vlejkle, privlačila. Če rejsen sem si te ešče nej mogla dopistiti, ka bi si kúpila vsakšo, stera se mi je povidla, dapa rada sem preštejla, ka piše na ovitki (fülszöveg), pa te sem šla v knjižnico pa sem si jo sposaudila. Pa rada sem ojdla v knjigarno zavolo bautošice tö, stera je dosta štejla pa se je rada pogučavala. Ranč tak je bilau tau, gda sem že slüžila pa sem si rejsan dosta knjig kipüvala. Prodaalka je vsigdar mejla kakšno idejo, ga sem ji pravla, ka za dar iščem knjigo za prijateljico, za krščenko ptt. Na njeni okus si se leko zaneso, istina, ka tistoga ipa so knjigarne bole kvalitetno literaturo odavale, vej so pa založbe (kiadó)k) bole samo takše knjige vödavale.

Kak se je po spremembi sistema (rendszer váltás) vse spremenilo, tak se je knjižni trg tö. Po ednom tali so se zdigavale cejne knjig, po drugom tali so pa začnile prevladati nekvalitetne, lepše povedano, menje kvalitetne knjige. Pa rejsan si mogo biti dober poznavalec literature, ka si nej zablau do med »léko« štenjé, vej pa te knjige so (bile) napisane po gnakom kopiti.

Te je pa rejsan prišo čas, ka so lidgé več skurok nej kipüvali knjig v knjigarnaj pa nej samo zatok, ka mladi menje štejo, kak smo gnauksvejta mi. Menje knjig, dapa dosta več vsebin po internetu. Liki zatok tö, ka meti doma knjige je nej več »nobel«, dostafart ranč pri intelektualcaj nej. Gnauksvejta smo si nej znali zamisliti, ka bi nej meli doma osnovne leksikone, slovarje ali pravopise ... Zdaj vse tau iščemo pa najdemo na internetu, zatok dostafart mislimo, zakoj mo za tau pejnede dau, če pa mam zaupston. Vse tau je pomalek vodilo tak daleč, ka je varaška knjigarna dojavertivala.

Pa dunk pravim, varaš, steri ma osem gezero lidi, bi mogo meti knjigarno. Če že sama ne more preživeti, bi ji leko pomagala občina. Če se najde penez za dosta drugoga, bi se mogo najti za knjigarno tö. Po tejm bi se tö vidla kultura mesta in kulturnost mesta, mestne oblasti.

Marijana Sukič

»Stari so znali praviti, ka je tü in da, gda so zimé eške bejle, ostre pa globke bilé, fudo židani vöter, šteri je vzeu k sebi vse, ki so ojdli prej k bejle ravnice. Gda so tü bila eške duga, vrauča pa visika poletja, gda je vnoči žarela zemla, so tü pijale süje sape, štere so vösišile vsakšo gutanjo ...«

Tau so reči, štere je o »čütnji za vöter« napiso pesnik pa pisatel Dušan Šarotar, ki je doma s Prekmurja, živé pa piše pa v Ljubljani. Leta 2004 je vküper z drugim eričnim prekmurskim pisatelom Ferinom Lainščekom v Murski Soboti vödau knjige z naslovom »Občutek za veter« s fotografijami Jožeta Suhadolnika. Pesnim Lainščeka pa pesniški prozi Šarotara v zbirki so cujdali eden CD, na šterom igra skupina Občutek za veter s pesmarcov Moirov. Več pesmi dvej prekmurski pesnikov pa cujvalon lepo muziko so leko čüli tisti, šteri so 18. aprila prišli v Slovenski dom, gde so si leko poglednili film, šteroga je po scenariji Lainščeka ino Šarotara leta 2007 zrežirala Maja Weiss. Kak pravijo, tau je »poetični dokumentarni film«, v šterom leko vidimo vse sodelujoče v projekti.

Zbrane v monoštrskoj konferenčnoj dvorani je pozdravo predsednik Zveze Slovencev Jože Hirnök, šteri je tapravo, ka porabska krovna organizacija oprvin sodeluje pri »Slovenski dnevaj knjige«. Té vseslovenski program so držali letos že 23-ič, zdaj na temo »Literatura in film«.

Na literarno-filmski večer v Monoštri je prišlo več lidi s Porabja pa Prekmurja, med njimi slovenska parlamentarna zagovornica Erika Köleš Kiss ino generalni konzul RS v Monoštri dr. Boris Jesih, depa porabski gimnazijci pa penzionisti tö.

Nej je bilau žau tistim, šteri so prišli, vej so pa bili v filmi sploj

lejni kejpji, čüli pa smo pesmi pesnikov Lainščeka pa Šarotara tö. Té sta nej samo avtora gorštela, liki smo v filmi vidli, kak je štejo »lidgé z ulice«, na bencinskoj pumpi, v krčmej ali pred cerkvov. Ejkstra vrejdnost filma je muzika, štera - z rečami Ferina Lainščeka - ranč tak segne v düšo.

Po ogledi filma se je začnlo pogučavanje s scenaristoma Dušanom Šarotarom pa Ferinom Lainščekom; pogučavanje je vodo profesor Franci Just

V dokumentarnom filmi vidimo badva pesnika v večféle situacijaj: na senji küpüjeta slamnate klabüke, goršteta svoja pisanja pred publikov, čistita lük pa küjata prekmurski bograč, v nauči poslüšata igrauto Ciganjov pa gledata njini čalejrski ples.

Med tem pa se Šarotar ino Lainšček pripravata za svoj veliki projekt: na najvišišom bregaj Goričkoga šketa postaviti »panonske vüje«. Tau je takši aparat, šteri poslüša vöter, njegov glas pa s pomočjav elektronski medijov spravi na internet. Tak bi ga leko poslüšali vsi tisti, šteri so narodnjeni v prekmursko-panonskoj krajini, pa daleč živéjo.

»Steli smo tau napraviti za vse, šteri majo tü korenjé. Tau pa se nam je nej prišikalo, ideja se je pokazala za utopično. Zatok smo eške posaba veseli, ka je ostala bar na filmi,« je povödo Feri Lainšček po projekciji filma, gda se je s pesnikom pogučavo literarni zgodovinar ino srejdnejšaulski profesor Franci Just.

Moderator večera je na krat-

ki nutpokazo dva gosta. Feri Lainšček je prej napiso sploj dosta knjig, med njimi 15 pesniški zbirki. Knige »Ne bodi kot drugi« so sedemkrat na nauvo nadruknavali. Dosta reči je napiso za slovenske pesmi ali šlagere, med njimi vnauge v domanjoi prekmurskoj rejči. Poznamo ga

kak avtora več kak 30 knjig za mlajše pa mladino, njegve »Mislice« smo leko šteli v porabskoj rejči tö. Feri Lainšček je napiso 25 romanov, dosta so je dojobrnauili na druge gezike. Za svoja pisanja je daubo visike nagrade, z njegovi knjig so gorvzeli šest filmov.

Dušan Šarotar ranč tak dela

Na konci večera sta Dušan Šarotar pa

vu več žanraj, je raztomačo Franci Just. Organizira erične literarne programe, kak so na priliko Dnevi poezije in vina. Je pripoznani fotograf ino scenarist za dokumentar-

ne pa špilane filme. Napiso je tri pesniške zbirke pa štiri romane. Vö je dau dvej knigi kratki pripovejsti, piše pa za mlajše ranč tak. Sploj ga brigata dva praelementa: maurdje pa zemla. Njegvo knigo »Ostani z menov, düša moja« smo leko prešteli v našoj domanjoj rejči tö.

»Badva pesnika združüjejo tri rejči: düša, čütenje pa spomin,« je svojo predstavitev končo voditel pogučavanja pa rejč prejkdaupisateloma. »Gnes bi leko svoj projekt napravili brez tehnični problemov,« je o »panonski vüjaj« povödo Dušan Šarotar pa cujdaup: »Poezija potuje bole pomalek kak internet. Gvüšno pa bi se najšo šift, šteri bi odpelo naše pesmi na drüge kontinente. Naši lidgé v Argentini, Ameriki, depa v Porabji ali Ljubljani bi ranč tak radi poslušali glas Panonije. Ge tö ne živém v Prekmurji, včási me zgrabi neskončna nostalgija. Depa tau ne boli.« Pisatel Šarotar je eške vöpostavo, ka má vsikši človek düšo. »Vsi se leko razmejno. Farbe pa glasi pa so nej veposedik gnaki. Donk gestejo

Feri Lainšček preštejla po eno pesem

krajine, štere so z našov v rodi,« je eške povödo o »stepskom čütenji«.

Feri Lainšček je cujdaup: »Tau se pozna v muziki tö. Na raveni spejvamo molovske

pesmi, v plaminaj igrajo durovske. Naš sentiment je malo ovaški, depa ge s tem ne gučim samo o Prekmurji, liki o cejloj Panoniji. Mali smo, vse je daleč, eške vöter je ovaški. Mamo drügi pogled na svejt, kak liki če bi gledali s perspektive ftiča.«

Pisatel Lainšček brodi, ka panonski sentiment je eške nej preméno, vejpa gestejo mladi lidgé, šteri gnako čütijo. »Pesniška istina je edna sama prava istina, že od časov, gda je človek človek grato. Gnešnji mladi gnako brodi o lübezni, o dobrom ali lagvom. Pesniki pa dosta premišlavamo, dosta se trüdimoz za tau, ka aj bi svejt stau. Gučimo o drügoj istini, zatok so umetniki tisti, štere najoprvin dojstrljo.«

Dušan Šarotar je cujdaup, ka sta se literatura pa poezija nej dojavili. »Prihajajo mladi pesniki. Tau je sploj veuka potrejba, vejpa pesniki najdemo globši smiseu v geziki. Prejkdavamo nevidno sveklino v najžmetnejši časaj.«

Literarno-filmski večer v Monoštri se je končo s štenjaum. Dušan Šarotar, šteri je v tistom kedni svetiu svoj 50. rojstni den, je goršto dvej svoji prozni pesmi s knjig »Občutek za veter«. Od Ferina Lainščka smo čüli pesem »Afrodita«, za konec pa smo donk dobili eden verš v domanjoj rejči - »Samo ge te odin čakati«, šteri je daubo že muzično spremeljavo tö.

»Eške samo rejdk, če sploj eške štoj, leko čüje té vöter; vsikdar bole gnakoga pa brezi imena, šteri brezi vüpanja iške düše, ka aj bi se v nji eške gnauk zglaso...«

(Na prvi strani na kejpi (z lejve) pisatel pa pesnik Dušan Šarotar, profesor Franci Just pa pisatel pa pesnik Feri Lainšček)

-dm-
foto: K. Holec

Mag. Franc Kuzmič, 1952 – 2018

V prebujanje enega prvih sončnih dni težko pričakovane pomladi se je povsem nepričakovano širila vest, da je v 66. letu starosti umrl mag. Franc Kuzmič, pedagog, bibliotekar, slavist, sodelavec Murskega vala, muzejski svetovalec, teolog in pastor Binkoštna cerkve. Zapustil nas je velik človek, zmeraj pripravljen podpreti, stati ob strani, dati nasvet ali primerno pojasnilo. Z njim je odšlo ogromno znanja - o naši prekmurski in porabski pokrajini, o prekmurščini, o židovski zgodovini, predvsem pa poglobljenost v binkoštno teologijo, v pastoralno delo in stalna pripravljenost na osebno nesebično podporo.

Franc Kuzmič se je rodil 3. novembra 1952 v Murski Soboti. Odraščal je na Veščici, osnovno šolo obiskoval v Kupšincih in Murski Soboti, kjer je leta 1979 končal srednjo ekonomsko šolo. Študiral je na Pedagoški akademiji v Ljubljani - smer administracija in slovenski jezik za srednje strokovne šole ter diplomiral leta 1974. Nato je na isti ustanovi študiral slovenski jezik in knjižničarstvo, ki mu je sledil enopredmetni študij pedagogike s psihologijo na Filozofski fakulteti v Ljubljani. Študij je nadaljeval na Biblijskem teološkem inštitutu v Zagrebu in Evangelijski teološki fakulteti v Osijeku, kjer je študiral humanistično teologijo, smer cerkvena zgodovina, in diplomiral leta 1991. Leta 2001 je na isti fakulteti tudi magistriral s področja cerkvene zgodovine.

Svojo prvo zaposlitev je našel kot profesor na srednji ekonomski šoli v Murski Soboti, kjer je leta 1975 opravil svoj prvi strokovni izpit za učitelja. Čeprav je poklic učitelja leta 1980 zapustil, je delo z učenci, dijaki in študenti ostalo stalnica njegove poklicne kariere. V Pokrajinski in študijski knjižnici je ostal zaposlen do leta 1992, ko se je zaposlil v Pokrajinskem muzeju, in leto pozneje opravil strokovni izpit za kustosa. Kot muzejski svetovalec, kustos pedagog, knjižničar in raziskovalec na mnogih zgodovinskih področjih je deloval vse do svoje upokojitve leta 2012.

Tudi po upokojitvi je Franc vestno nadaljeval svoje delo podpiranja, izgrajevanja in pomoči. V vsej njegovi dejavnosti gre v neskončnost število ur, ki jih je namenil predavanjem, svetovanjem, pomoči pri različnih raziskovalnih nalogah, od seminarskih nalog do doktorskih disertacij. V Pomurju skorajda ni človeka, ki se pri svojem delu na področju družboslovnih ved ne bi kdaj obrnil po nasvet na Franca Kuzmiča. Ob tem je več desetletij vsestran-

sko pomagal mladim raziskovalcem in vsem, ki so se lotevali raziskovanja lokalne zgodovine.

Izredno plodna in ustvarjalna dejavnost Franca Kuzmiča se poleg pripravljenih razstav in pečata, ki ga je pustil v muzeju, kaže tudi v njegovem ustvarjalnem opusu, saj njegova bibliografija obsega 470 enot, od tega je 350 avtorskih del, znanstvenih, strokovnih in poljudnih člankov.

Na njemu svojstven način je prevzel vodenje binkoštnih cerkva, kjer ni bilo domačih vodij in njegov neizbrisni pečat marljivega pastorja ostaja po binkoštnih cerkvah Prekmurja, Štajerske, Gorenjske in praktično celotne Slovenije. Poldrugo desetletje je bil predstojnik pomursko-štajerskih cerkva, dolgoletni član Predstojništva Binkoštna cerkve. Verniki po vseh cerkvah so z izrednim zanimanjem sprejemali njegova poučevanja, pevke in pevci pevskega zbora Maranatha so ga imeli za stalnega spremljevalca svojih nastopov, z posebnim zanosom pa je širil prevedene in lastne zapise verskega izgrajevanja in spodbude.

Dela Franca Kuzmiča so prejela več priznanj in nagrad, leta 2012 pa je za življenjsko delo prejel plaketo Mestne občine Murska Sobota, v letu 2017 pa plaketo ob praznovanju 500. obletnice reformacije. Kot tak je bil Feri zmeraj zanimiv sogovornik, s posebno vedrino in zmeraj novimi presenečenji posredovanja svojega znanja smo ga radi poslušali. Njegov glas sogovornika v številnih oddajah in rubrikah Murskega vala bo še dolgo ostal v spominu mnogim poslušalcem.

Prav tako bo ostal v spominu mnogih Porabcev, vseh tistih, ki so ga z veseljem in zanimanjem poslušali pred koncerti zbora Maranata po porabskih vaseh in tistih, ki so radi brali njegove prispevke v Porabskem koledarju.

Feri se je zadnji večer svojega življenja veselil, da je lahko obiskal kraje smrti Jezusa Kristusa. Svoji družbi je še povedal, da zdaj samo še čaka na Kristusov prihod. In nobeden niti slutil ni, da se je Feri že naslednje jutro preselil v to večnost, v katero je veroval, katero je pričakoval ...

PREKMURJE

Lendava

V Lendavi se v zadnjem času dosta vsega godi. Občina se pripravila na tau, ka de kandiderala za evropsko prestolnico kulture 2025. leta. Že decembra 2016. leta je v starom tali varaša (pauleg gledališke dvorane) za skor 800 gezero evrov kupila nekdešnjo blagovnico (áruház), zdaj pa je začnila zberati firmo, stera de namesto baut v trej etažaj na 3200 kvadratni metraj površine vredvzela kulturno-promocijsko središče s sodobno knjižnico in mediateko, napravili pa naj bi tudi kongresno dvorano za okouli 200 lidi.

Pauleg kulture naj bi v tom obmejnom varaši ob pomauči penez, stere je madžarska narodnost dobila od matičnoga rosa-ga (do zdaj 6,3 milijona evrov), zrasla fotbalska akademija. Par dni nazaj sta lendavski župan Anton Balažek in predsednik Nogometnega društva (ND) Nafta Lendava 1903 Gábor Végh podpisala pogodbo, s sterov se je prižgo zeleni posvejt za té velki projekt. Na podpise pogodbe je prišlo dosta eričnih lidi, med drugim tudi predsednik Nogometne zveze Slovenije Radenko Mijatović.

Podpisana pogodba zagotavlja, ka de lendavska občina slabih pet hektarov zemle, na steroj de postavljeni internat in druge zidine, stere do nūcali za fotbalsko akdemijo, dala za dvajsti let zaupston v nūc ND Nafta 1903. Fotbalska akedemija de mejla svojo infrastrukturo na dvej placaj. Pauleg Dvojezične srednje šole Lendava do napravili dvej igrišči z umetno travo, sterivi do najbolje nūcali mladi fotbaleri do 13. leta starosti. Pauleg Term Lendava, v naselji Trimlini, do pauleg zidin zrasla ške tri fotbalska igrišča, dvej z naravnov travov in eno z umetno. Vsa igrišča do ograjena in razsvetljena pa tudi ogrevana, eno de melo tudi tribuno. Dela naj bi zgotovili v roki enoga leta.

Silva Eöry

Ivan Maučec – škonik, fotbaler, ljubitelj ftic ...

DOSTAKRAT JE BIU V ŠAULI CEJLI DEN

»Moja rojstna vesnica so Gančani. V naši držini nas je bilou pet dece. Najstarejša, sestra Anika, je živela v avstrijskom Gradci. Tau je tak bilo, ka je tam od mame sestra živela, pa je ona šla ta, ka bi se nemški navčila. Te je pa bojna prišla in je nej mogla domau priti, pa je tam ostala. Najstarejši brat je biu šujster, drugi je biu pintar, Feri novinar, ge pa škonik,« začne svojo življenjsko prpovejst Ivan Maučec, steri se rad spominja svojih detečih let, vej pa je tistoga cajta pri vsakši držini v Gančanaj dosta mlajšov bilou: »Zvūna smo se radi špilali, pastirsko igro pöcketeš in ške druge takše stare igre. Pouleg toga smo ob večeraj radi šli na fotbalsko igrišče in smo tam labdo brsali.«

Po tistom, ka je v domanji vesnici zgotovo šest razredov osnovne šaule, se je šau včit za kovača: »Očo smo rano zgūbili. On je biu v cajti bojne kak sodak v Karpataj. Tam je biu ranjeni. 1947. leta pa je doma zbetažau na plüčaj in mrau. In tak sam zavolo toga, ka je pri rami nej bilou zadosta penez, nej mogo titi v šaulo, liki sam šau za inaša. Pauleg toga sam se nej šau včit za tisto, ka sam steu, liki za tisto, ka sam daubo. V Gančani, na konci vesnice, sam pri enom kovači tri leta kak inaš delo, dostakrat od zrankoma do zadvečerka, pa sam niti krajcara za tau nej daubo. Po tistom sanm odišo v Ljubljano, gé mi je poznanec delo najšo v enoj gradbenoj firmi. Prva sam mort mejšo. Gda je majster vido, ka ge dosta znam, me je dau k cimermanom pomagat delat. Zatau ka sam kovaško delo znau, pa sam tudi škeri pomago popravlati.«

Ivana Maučeca je vleklo nazaj v šaulo. In tak je ob deli

ob večeraj v Ljubljani prva napravo nižjo gimnazijo, po tistom je steu titi v srednjo tehnično šaulo, pa je pa meu premalo penez in je te šau nazaj v Prekmurje. V Murski Soboti se je glij te odperala šaula za škonike, učiteljšče,

drügo mo ške vidli. Je pa rejs, ka sam preživo vse naše. Od žlate je najvejšo starost doživo dedek. On je mrau, gda je biu 73 let star,« je povedo sogovornik, steri je nej dugo toga nazaj slavil 81. rojstni den.

Ivan Maučec je v svojem žitki daubo dosta pokalov in priznanj

in po peti lejtaj je biu vöčeni škonik. Sledkar je te ške v Maribori odo na Pedagoško fakulteto, smer fizika in tehnika. Pet lejt prva kak je odišo v penzijo, pa je v Maribori

Maučecova družina (Ivan sedi pred očom)

študero ške računalništvo. »Zanimivo je, ka mi je - gda sam ške mladi biu - eden gnauk napovedo, ka mo se ges v svojem žitki dosta včiu, dosta študero. In tak je tudi bilou. Pravo mi je ške, ka mo se včako visike starosti. Prvo je istina, za

Cejli svoj službeni žitek je Ivan Maučec preživo na böltinskoj osnovni šauli. Z držino si je ram zazido pauleg šaule, tak ka je nej meu daleč titi. Pauleg včinja tehnike in fizike je dosta cajta posveto tudi krožkom. Tak je med drugim 35 lejt uspešno vodo tudi prometni krožek. Pod njegovim mentorstvom so mlajši daubili več kak 120 pokalov in drugih priznanj: »Leko povem, ka sam dostakrat biu v šauli cejli den. Nej samo tehniko, tudi fotbal sam rad včiu mlade. Dosta-

krat so bili naši mladinci baukši od Murinih. Po tistom sam šau neka cajta trenerat tudi Murine mladince. Te gda bi mogo prvo moštvo titi trenerat, je žena zbetažala, pa sam te odpovedo.« Fotbal je pri Maučecovih spoj velko

vlogo špilo. Ivanov pokojni brat Feri je za soboško Muro v 500 tekmaej dosejno skor 600 golov. Tudi Ivan je biu dober napadalec: »Tudi ges sam prva za Muro špilo. Samo dva golgetera nemreta biti v enoj ekipi, spoj pa ške z ene držine. Ges sam te šau špilat za Böltince pa sledkar ške za Dokležovje. Po končani karieri sam duga lejta biu trener, najbolje mladim. Za svoje delo sam daubo dosta priznanj, med drugim plaketni jugoslovanske in slovenske nogometne zveze, od 2008 sam tudi častni član (tiszteletbeli tag) Nogometne zveze Slovenije.«

Ivan Maučec je od leta 2012 tudi častni občian v Občini Beltinci. Pauleg dela z mladimi in fotbaleri je aktiven tudi na kulturnom področji. Več kak dvajsti lejt je spejvo v komornom moškem zbori KUD Beltinci, zdaj pa spejva v Moškem zbori Gančani, pa ške v cerkvenom zbori. Več kak tresti lejt je vodo Društvo Slavček, stero je aktivno pri vzgoji ftic. Duga leta je tau društvo okauli valentinovoga furt pripravilo eno zanimivo prireditev z naslovom Ftijče gostüvanje: »Tau je z lejti gratala tak zanimiva prireditev, ka so nas steli meti vsepovsedi. 1992. leta, gda smo go pripravili v Lipovcaj, nas je prišla celau snemat televizija. Meli smo ftijčke, steri so se ženili, popa, steri jih je ženo, kume pa botre kak svedoke, steri do doubili tanače za vsakši par ftijc, ka vse do mogli za njé včiniti in za stere do mogli cejlo leto skrbeti.« Pred kratkim je vö-dau ške eno zanimivo knjigo z naslovom Kak so se inda v Gančanaj ženili. Več o tom pa gda drugič.

(Na prvaj strani Moški zbor Gančani, pri sterom Ivan popejvle.)

Silva Eöry
Kejpi: Silva Eöry
in osebnj arhiv

Mlajšo djedro vözozidati za naslejdjen mandat

Nauvo predsedstvo (elnökség) Društva porabski slovenski penzionistov je mejsec dni nazaj melo prvi djilejš po volilnom občnom zbori ali velkom djilejši, gde smo znauva mogli voliti vodstvo našoga društva. Posaba se moram zavaliti pa z enim povaliti vsejm članom predsedstva, ka nas je vsej 11 členov prišlo. Prišle sta eške dvej pozvane pomočnice iz Varaša tō. Tau je bilau 118 procentov! Lepau! Na djilejši smo meli tri dnevne rede, tri teme.

Za najprvi dnevni red smo meli ceniti naš velki djilejš, steroga smo meli 4. marciuša, o sterim se je že pisalo kaj. Na velki djilejš je dobilo pozvanje vsej 98 penzionistov. Vodstvo, stero se briga v vsakšoj vesi pa v Varaši za nas, je vsakšoga posaba prosilo pa vöopijtalo, če leko pride. Prišlo nas je 64, tau je 65 procentov. Hvala njim lejpa! Z ene strani pravim, ka smo s tejm leko zadovolni zatok, ka sploy ne vejm, kelko tašni organizacij je v Porabji, steri se leko hvalimo s tejm, ka smo bili sklepčni (határozatképes), nej nam trbelo čakati po naprej napisanom zakoni zamansko pau vöro, pa s tejm štrafati tiste, steri so redno prišli. Z drüdje strani pa če poglednemo svoje lidi, vsi smo v penziji, za tisto mamō čas, zakoj škemo. Sploy pa, ka je tau bila nedela, meli smo redni avtobus ali zrikta-no kombi za domau. Ponidili smo eške dva programa vcuj, veseli zadvečerek s folkloristi, gledališćniki pa muzikanti iz Rogašovec, forum s slovensko zagovornico Eriko Köleš Kiss, na konci pa prijateljsko srečanje s pogostitvijo vsej nas, zatok, aj se leko vönagončimo med seov pa z lüctji. Dobro vejm, ka vsikšomi kaj leko vcuj pride zvöjn betega tū, zatau po resnici povejm, bila bi zadovolna té, če bi nas od 98

prišlo bar 80. Tak mislim, ka je tau nej tak velko želenje nej od mene pa nej od vsej penzionistov, steri vodimo društvo. Tau, ka delo pri društvu tak žlakoma pa redno leko dé

ostaniti. Najbole pa zatok, ka pred očami mamō, ka tau društvo tadale trbej pelati pa furt baugše, bogatejše pa prilične programe moramo ponöjvati pa vöspelati, ka si

malno, samo ne dojda samo gončati o tejm! Zatau smo si mi postavili za nauvi cilj, ka v tej štiri lejtaj mujs moramo sami se brigati pa vöpripraviti, vönavčiti mlajše penzioniste, steri do za štiri lejta tadale pelali našo društvo. Aj se ponauvi življenje našoga društva s tejm, ka si mlajši penzionisti gvüšno ovak zmišlavajo, do nas baugše ravnali pa vodili. Tau bi radi zadobili, zatau mo redno delali na tejm. K tomi pa moramo tadale vcuj spravlati mlajše penzioniste tū, eške zdaj, gda mamō med seov tašne, steri so stebri, s tejm, ka so od začetka mau, prejk 21 lejt ali prejk deset lejt z nami, so aktivni, nam ka-

žejo pravo puat. Tau je prava generacija zamé, vse poštenjé pa zahvala njim!

Tau smo si tū za cilj postavili, ka svojo znanje mo probali prejk davati mladim generacijam, tašnim mladim, stero tau briga, steri so radi z naumi, stero na tau nej trbej na silo trucati. Hvala lejpa ravnateljici gorejnjeseničke dvojezične šaule Ildikoni D. Treiber za pomauč pa podporo pri tejm, ka mlajši od 3. do 6. razreda té šaule so puno veseldja, nagrosti, aktivnosti pa z velkim poštanjaum do nas. Pa kak se radi mamō med seov z njivimi lerencami vred.

Zvöjn toga smo meli eške se zgončati podraubnoma program izleta v Sopron pa vsej 8 programov v marciuša pa apriliša.

Na konci se trno lepau zavalimo vsejm našim penzionistom, ka so člani našoga društva, posaba pa na velko tistim, steri z veseldjom vze-mejo naša pozvanja, so aktivni pa dobre volé. Vsejm trno dobro zdravdje želimo pa dosti lejpi programov vküper z nami!

*Klara Fodor
predsednica*

Nauvo predsedstvo po izvolitvi

tadale, se najbole moramo zavaliti vsejm članom v predsedstvu, steri se za vse redno, pošteno brigajo. Fejs nam je žau za Vero Gašpar pa Aranko Schwarcz, stero sta po 21 lejtaj redno delo mogle nazaj prajti, onadvej sta steber pa pelda za nas. Zahvalo moramo prajti Pinter Pištana pa njegvoj ženi

tau zaslužijo naši penzionisti. Tau tū dobro vejmō, ka v društvu mamō več lidij, steri so meli tašno službo, ka bi leko vodili društvo, bi se razmeli na potrebno administracijsko delo, pejnaze spravlati z natečaji tak doma kak iz Slovenije, samo se abajo. Dja v svojom imeni vö smejm prajti, ka

Prvi djilejš v Slovenskom daumi

za štiriletno delo, za vse njine trüde, dosta sta nam bila na pomauč. Bau eške prava prilikaleto, da se s poštanjaum na vekšo zahvalimo vsejm.

Zakoj smo se podali mi drüdj, stari pa nauvi člani za tadale delati? Zatok, ka se neškemo trgati pa siliti enoga drügoga, pa té na konci döjn moramo

človeki za en čas sfalijo ideje, leko više pride drügi lidam, zatau je zavolé dva mandata opravlati tašno delo. Vej pa gnesden od dosti funkcionarov čüti - dostakrat se sploy spozabijo starejše omejniti ali se njim zavaliti za koj - ka mlade trbej postaviti naprej. Tau je tak čisto v redi pa nor-

ŽELEZNA ŽUPANIJA

Družinski dan za dan Zemlje

Že 28 lejt organizirajo v Evropi programe ob dnevu Zemlje, sombotelska občina se je zdaj tretjo paut vklüčila v te program. Tau je bilau v nedelo, 22. apriliša. Tau leto je moto toga dneva biu odlomek (részlet) od pisatela Exuperyja, steri tau pravi, ka potistim ka človek zaran-ka gorstane pa se vred vzeme, ranč tak mora vred vzeti Zemlau tō, gde žive. Podžupan varaša je tapravo, ka tau je eden lejpi odlomek, dapa najbaukše bi zato itak tau bilau, če bi vsakši den tak zmišlavali pa skrb meli na okolje pa na naravo, nej samo na dan Zemlje. Taši pogled na svejt, na okolje mlajši najbola od daumi prinesejo, zato stariške pri tejm velko odgovornost majo. Večkrat leko vidimo akcije, da mlajši smetje vküpberejo, dapa kelko lakejše bi bilau, če bi smetje niške nej talüčo, te bi nej trbelo smetje brati tō nej. V nedelo, 22. apriliša, se je s kolesarjenjom kauli varaša začno program, gde so direktorji trej firm tō zraven bili. Zato ka med potjauv, gda so se mimo pelali svoji firm, vsepovsedik so edno drejvo posadili. Potejm se je cejli program na otoki jezera Csónakázótó dogajo, gde je dosta fele programov čakalo mlajše, od najmenši do cejlak velki. Pisatelj László Devecsery je z interaktivnimi pravljicami zabavo mlajše, steri so iz vrtcov prišli. Obiskovalci so cejli den leko na več mejstaj zdravo hrano koštavali, pa če so prosili recepte, so tō dobili. Kak vsakšo leto dotejga mau, letos so tō organizirali velki družinski tek (futás), gde so leteli najmlajši, malo vekši, starejši pa ranč tak najsterejši tō. Koncert Tamaša Kondora se je v frtau tretjoj vöri začno, potejn je pa edna najvejša atrakcija bila modna revija. Tū so djikaj iz gimnazije Forrai pa učenci Modne šole nutpokazali ekokolekcijo, pri steroj je voda bila inšpiracija.

Karči Holec

OD SLOVENIJE...

Volitve bodo 3. junija

Predsednik republike Borut Pahor je v soboto, 14. aprila, podpisal odlok o razpustitvi parlamenta in razpisu predčasnih parlamentarnih volitev. Predčasne parlamentarne volitve bodo 3. junija. Roki za volilna opravila so začeli teči v ponedeljek, 16. aprila, kar pomeni, da je od tedaj naprej že mogoče zbirati podpise podpore za kandidatne liste in vlagati candidature. Predsednik republike je volivce pozval, naj izkoristijo pravico, da z udeležbo na volitvah aktivno sodelujejo pri odločanju o slovenski prihodnosti. »Seveda je razumljivo, da vsi, ki smo demokrati, težimo k temu, da bi bila volilna udeležba največja, vendar pa hkrati kot demokrati vemo, da imajo ljudje pravico izpričati neko svojo politično voljo tudi s tem, da ostanejo doma,« je povedal Pahor in dodal, da je po njegovem mnenju udeležba na volitvah v veliki meri odvisna tudi od tega, kako zanimiva, prepričljiva in tudi strpna bo debata pred volitvami ter koliko bodo v njej prevladovali argumenti. Tokratne državnoborske volitve bodo osme v zgodovini samostojne države in tretje predčasne.

Rušenje cestninskih postaj

Z uvedbo novega sistema elektronskega cestninjenja za tovorna vozila DarsGo je bil na slovenskih avtocestah izpolnjen še zadnji pogoj za odstranitev in preureditev cestninskih postaj. Postaje bodo rušili postopoma, maja bodo porušili in preuredili cestninske postaje Log, Torovo in Vrhnika. Razpis za drugi sklop del, ki obsega rušitev in preureditev cestninskih postaj Vransko, Tepanje, Drnovo, Krško in Slovenske Konjice, še poteka, jeseni pa nameravajo na Darsu objaviti še razpis za rušitev in preureditev preostalih cestninskih postaj.

KDOR IMA CVETLICE RAD/STO MA RAUŽE RAD...

Vonj po pomladi

Polni upanja in veselih pričakovanj gledamo na naš prebujajoči se vrt. Vsak letni čas prinaša nove barve in odtenke. Na voljo je široka ponudba

raste na mestu, ki mu ustreza več let, in se sam tudi zaseje. Muskari ali mišje hijacinte so spomladanska čebulnica, primerna za gredice, grobo-

jih nasujemo v bližino rastlin, vendar nikakor ne nanje, ker bi gnojilo zažgalo liste. Za gnojenje uporabimo tudi zrel kompost.

Scilla ali modra čebulica je dvolistna modra in nizka, do 15 cm visoka rastlina s sinjemodrimi zvezdastimi cvetovi. Največkrat je osnovni ele-

scille, žafrani in zvončki. Čeprav so pomladni cvetovi zelo dobrodošli, bergenije gojimo predvsem zaradi njihovih velikih zimzelenih listov, ki so v vrtu okras vso zimo. Na sončnih legah je njihova vloga podobna, kot je vloga host v senci. Cvetovi so v grozdastih socvetjih v beli, rožnati ali

Teloh najlepše uspeva v polsenci, v rahli odcedni in s humusom bogati zemlji.

anemon, narcis, tulipanov in seveda hijacint, vijolic in telohov. Spomladanska ponudba nam daje veliko možnosti, da z dišečim šopkom ali nekoliko drugačnim aranžmajem razveselite sebe ali svoje drage. Ob obisku bo dišeče cvetje, ki ga podarite, pričaralo pravo spomladansko vzdušje.

Rastline so vir inspiracije. Z njihovo pomočjo pa med drugim tudi ponovno vzpostavljamo podrti ravnotežje med človekom in naravo.

Teloh je priljubljena trajnica zlasti zato, ker s svojim cvetjem napoveduje pomlad. Gojimo ga zaradi zgodnjega cvetenja, lepote cvetov in svojevrstne oblike rasti. Najlepše uspeva v polsenci, v rahli odcedni in s humusom bogati zemlji. Sadimo ga pod drevesa in grmovnice, ki ga ščitijo pred vetrom, soncem in zmrzaljo. Sprva se razrašča nekoliko počasneje, potem pa dolgo časa lepo uspeva na istem mestu, ne da bi ga bilo treba presaditi. Če ga presajamo, to naredimo jeseni. Teloh

ve pa tudi za spomladanske minišopke. Pri mišjih hijacintah prevladuje modra barva, vendar najdemo tudi bele in celo zimzelene. Nekatere sorte imajo tudi daljša stebila in večja socvetja, to pa je v floristiki dobrodošlo. V nekaterih cvetličarnah jih lahko dobimo od januarja do maja. Šopki ostanejo sveži teden dni.

Hijacinte, tulipani in narcisi

Scilla z zvezdastimi sinjemodrimi cvetovi, ki so lepi v spomladanskih majhnih šopkih.

se potrebujejo v nasprotju z majhnimi čebulnicami veliko več hrane. Za gnojenje uporabimo hitro topna gnojila, ki

Cvetovi bergenij so uporabni tudi kot rezano cvetje. Listi pridejo do veljave celo v posodah in koritih.

ment za prve spomladanske majhne šopke. Zanimivo je, da obilno semeni in se sama zaseje, seveda če sejančkov z okopavanjem ne motimo v njihovem razvoju.

Bergeniji nekateri pravijo tudi velikonočnica, ker cveti v času praznikov, po katerih ima ime. Je vedno zelena gručasta trajnica, ki jo gojimo zaradi velikih listov in lepih cvetov. Je vsestransko uporabna trajnica. Sadimo jo predvsem v senco, čeprav sem jo opazila tudi na dokaj

sončnem rastišču. Bergenije so lepe v družbi pomladnih čebulnic, posebno še tistih z bolj drobnimi cvetovi, kot so

rdeči barvi. Novejše sorte so tudi z daljšimi peclji, prav za rezanje.

Vijolice so neprecenljive drobne trajnice, ki nas razveseljujejo s cvetovi raznih barv, tudi dvobarvnimi, in tudi z lepim listjem. Najlepše so na sončnih in polsenčnih rastiščih in odcednih tleh, ki zadržujejo dovolj vlage. Sadimo jih na cvetlične grede v družbo drugih bogato cvetočih trajnic. Lepe so tudi na polsenčnih legah v družbi krvomočnic, vrtnih kresnic, host in praproti.

NAMIG

Da si boste pričarali v svoj vrt košček pomladi, si priskrbite priljubljeno trajnico – teloh. Cvetovi so lahko v najrazličnejših odtenkih bele, rume, rožnate, rdeče, vijolične in celo črne barve. Cvetovi so lahko tudi vrstnati.

Besedilo in fotografije: Olga Varga

Babici voščilo tudi njenih enajst vnukov in vnukinj

V Sakalovcih je Ricuvi Mariš (özv. Gáspár Ödönné) pred kratkim praznovala 85. rojstni dan. Družina ji je voščila z zahvalno mašo, trije otroci, enajst vnukov in vnukinj ter trije pravnuki so ji zaželeli, da bi še dolgo ostala med njimi. Zahvalili so se Bogu za njeno sorazmerno dobro zdravje. Kot so ji rekli: »Ti si naš zaklad, pazili bomo nate, kot si nekoč ti na nas.«

L.R.H.

... DO MADŽARSKE

Konstitutivna seja parlamenta

Predsednik države János Áder je za datum konstitutivne seje novega parlamenta določil 8. maj, kajti po ustavi je prvo seja parlamenta dolžan sklicati v tridesetih dneh po volitvah. Čeprav vsakdo ve, da je le formalnost, toda zaprosil je za mandatarja Viktorja Orbána, predsednika FIDESZ-a, ki je z dvema tretjinama zmagal na volitvah 8. aprila.

V pismu je zaprosil vodilne na strankarskih listah, naj začnejo usklajevanja v zvezi s konstitutivno sejo parlamenta, ki se bo začela 8. maja ob 10. uri.

Predsednik države bo dal na konstitutivni seji predlog za mandatarja, ki za izvolitev potrebuje enostavno večino v parlamentu. Na tej seji se bodo izvolili predsednik parlamenta (s tajnim glasovanjem) in podpredsednika (z javnim glasovanjem). Po izvolitvi funkcionarjev bodo poslanci prisluhnili poročilu Nacionalne volilne komisije in Nacionalne volilne pisarne o volitvah. Seja se bo končala s svečano zaobljubo poslancev.

Ob spominskem dnevu holokavsta

16. aprila so sveče gorele pri spomeniku holokavsta na obrežju Donave v Budimpešti. »Fideszova vlada bo tudi v prihodnje storila vse za to, da nobeden državljan ne bi doživel diskriminacije zaradi svoje rasne ali verske pripadnosti,« je ob spominskem dnevu holokavsta zapisala v svoji izjavi vodilna stranka in dodala, da je solidarnost posebej pomembna v današnjem času, ko zahodni Evropi – zaradi posledic neodgovorne unijske priseljske politike – preti verska nestrpnost. Socialisti so ob spominskem dnevu holokavsta opominjali na to, kam lahko pripelje sovražna politika, sovražni govor, ožigosanje ljudi in sestavljanje raznih seznamov ljudi, ki jih oblast ne mara.

Stranka Demokratična koalicija meni, da smo že predaleč na poti, konec katere so nekoč oznanjali geti, zaprti vagoni in taborišča uničevanja.

Pika poka pod goro...

Letošnja tema sodelovanja Zveze Slovencev s porabskimi vrtci je ohranjanje in negovanje otroških ljudskih pesmi. Porabski malčki se s svojimi vzgojiteljicami in asistentkami iz Slovenije že od začetka leta pridno učijo novih otroških ljudskih pesmi in plesov ter skupaj rajajo. Pri petju in plesu si pomagajo z igranjem na otroška glasbila, s posne-

Slovenska skupina monoštrskega vrtca

to glasbo in tako, da poleg izgovorjave slovenskih besed vadijo tudi občutek za ritem. Zveza Slovencev na Madžarskem bo zadnji teden maja organizirala Teden otroka z naslovom »Pika poka pod goro ...«.

Malčki se pripravljajo tudi v Števanovcih

Takrat se bodo otroci po posameznih vrtcih lahko predstavili s svojimi programi. Pa še nekaj utrinkov s teh priprav ...

Gy.B.

OBISKALI SMO PODJETJE RABACSA

V torek, 17. aprila 2018, smo z vrtcema Dolnji Senik in Sakalovci obiskali podjetje Rabacsa, ki se ukvarja z obdelovanjem in

Sakalovski in dolnjesejniški malčki z vzgojiteljicami in varuškami pred podjetjem RABACSA na Dolnjem Seniku

oblikovanjem kovin. Skozi proizvodno halo nas je vodil gospod Csaba Racker. Pokazal nam je velike stroje, različna orodja in

Spoznali smo se tudi s proizvodnjo

nas seznanil s potekom dela. Opazovali smo delavce pri delu in občudovali čudovite končne izdelke.

Vzgojiteljica asistentka
Romana Trafela

ZVEKŠOGA SEM DOMA

V Ritkarovci na brgej pri ednoj maloj mlaki, tam, gde neba pa zemla vküperprideta, sama žive v ednom malom rami Mariška Ropoš, po iži Gospaudina. Istina, zato nej je cejlak sama, na dvauri se kokauši šetajo, vsefele, bejle, črne, rjave, na folaši pa dva mačka sedita. Tetica Mariška so ranč venej na dvauri stali, kak če bi kokauši šteli, gda sem tapirošo.

- *Baug dajte, tetica, vse kokauši mate, lisica edno nej odnesla?*

»Vrag vej, če lisica edno odnese, tau težko vpamet vzemeš, vej večer je preštem, gda do na mesto šle. Zdaj se samo segrejam na dvauri, zato ka lopau sonce sije, vejpa čas mam, mena niške ne zapovejde, zato ka sem sama.«

- *Vi mate sestre ali brate?*
»Osem lejt starejšoga brata sem mejla v Slovenskoj vesi, dapa on je že mrau. Mlado je mrau, samo šestdesettri lejt star je biu srmak, gda je možganski kap daubo.«

- *Tau je vaš rojstni ram?*

»Tau je moj rojstni ram, v tau rami sem se naraudila pa še gnesden tü živem. Mena je tü dobro bilau, najbola te, gda so stariške pa brat še živali. Prvin je dosta trbelo delati, dapa te je zato bola veselo bilau kak gnesden. Te je še dosta lüstva bilau, zdaj že tak nega, samo tisti tihincov je dosta, steri sé pridejo v ves, domanji pomalek vse tapomrdjejo. Moja hčer Monika je tü v Andovce odišla, tam ma edno hčer pa družino, tak ka zdaj sem sama. Nej mi je léko, zato ka nejmam penzijo, samo

socialno pomauč dobim, zato ka sem samo malo na gazadaság (posestvo) odla delat, te pa nemam telko lejt, ka bi leko penzijo dobila. Zato ka oča

Gospaudina Mariška iz Ritkarovec

mena vsigdar samo tau pravo, aj doma baudem, aj doma delam, zato sem pa nikam nej üšla delat, gda sem vö iz šaule prišla. Dobro, ka nej je dosta, ka dobivam, dapa mena zato dojde, kelko mam, telko mora vödojdti. Gnauk je eden odo iz Slovenske vesi tü, aj prejk zadruga nutplačüvam peneze pa te mo mejla penzijo, dapa oča tau pravo, ka nej trbej, dja še sledkar leko delat dem.«

- *Kakšno živino so oča meli?*

»Svinje, krave smo meli, njive smo delali, vse smo dolapokosili, nej kak zdaj, ka je že vse nutzarslo. Mi smo tam tö meli njive, kak paut dé proto Seniki, dapa vse smo mogli taknjati, zato ka dauba vse zejla. Tak pomalek, vsakšo leto gauštja bola vöprišla, zdaj je pa že cejlak pri rami. Zato pa nika ne moremo obraniti,

zaman mam ogražo. Tau vnoči dauba vse tastrga, mena se pa že električnoga pastira ne spleča küpti, telko so nej vrejdn krumplinge pa tikvi, ka pripau-

vam na tau njivi.«

- *Lejpe kokauši mate.*

»Nej samo kokauši, rece tö mam, te je naša Monika prinesla, ona je tö tak dobila od nekakoga. Te zato mam, ka so lejpe,

Gnauksvejta je vsakša porabska iža mejla svojo mlako

gnauk smo edno steli zarezati, samo prvin je fertik bila, kak bi na red prišla. Mam dvej mlatje, gde smo gnauksvejte krave napajali, pa tam se lopau kaupajo. Kokauši, one so

znautra na dvauri, nej ka bi je lesica odnesla, samo dostakrat se prejk odnesejo, zaman njim perauti dolarejšem.«

- *Vi ste odtec na Gorenji Senik odli k meši, nej?*

»Vejš, tü smo prejk šli, kak je Köleş ram biu, vsakšo nedelo smo k meši šli, vseedno je bilau, če je snejg üšo ali dež. Bilau je tak, ka je taši snejg spadno, ka mena do pojasi biu, te je cejla ves üšla pa so ga taodmetali. Zdaj bi že nej mogla telko pejški odti, zato ka me noge fejst bolijo. Nam je zdaj baukše, ka v Števanovce odimo k meši, etak dosta bola ležej je nam, nej trbej telko pejš-tji odti. Samo prejk demo do krčme na Verico pa tam se lopau z busom taldale pelamo. Pejštji prejk na Senik je tak trda paut, ka ti nodje tak zdela, ka nazaj domau že komaj prideš. Gda sem mlada bila, če sem redno staplala, te sem pau vöre prišla, dapa zdaj bi že vejn edno vöro odla. Mi smo tam vöprišli iz gauštje, kak so Djauklini bili doma, tam smo te mimo šli, dola z brga, pa te smo na poštijo prišli.«

- *Ka delate cejli den, gda ste sami?*
»V zimi, gda je mrzlo, te sem znautra v künji pa nalagam, v leti, gda je toplo, te sem pa bola vanej.«

- *Obed vam vozijo?*

»Nej, dja küjam, samo vsikši den nej, zato ka več sküjam pa te nutra v hladilnik dejem. Vejš, kak malo trbej ednoma na samom, telko bi nej bilau

vrejdn küjati vsakši den.«
- *Dosta rauž mate kauli rama posajeno.*

»Tau sem vse dja posadila, edne sem odtistec prinesla, kak je Lauba bila doma, tam je biu eden grm, pa tam sem tauga vöskopala. Tau je taši škrobat fela. Dja fejst rada mam rauže, zato ka lopau cvetijo pa denejo, bola aj tau cveti, kak bi trnje goraraslo.«

- *Zdaj vidim, ka nejdaleč kraj od vas, tam med drejvami je edna iža. Sto je tam doma?*

»On je z Gyóra, samo dvajsti lejt je delo na Nemškom, pa zdaj je nauvi ram gorapostavo. Samo on je nej taši, ka bi prejkodo, kak so prvin sausedge bili, on je bola taši svoj. Pravi saused je bola domanjno lüstvo, samo tisti, steri so skrak, delajo vudne, tak ka trno nikoga nega.«

- *Vi pejški odite prejk na Verico v bauto?*

»Dja nikam ne odim, samo v nedelo, če k meši dem pa če društvo upokojencov kaj ma, ovak sem zvekšoga vsigdar doma. Ne odim v bauto, ka mena trbej, tau mena Monika pripela iz Varaša, zato ka ona tak vsikši den v Varaš odi delat. Ona je dobra, gda ne dela, te vsigdar pride pa me pogledne.«

- *Tašoga reda te malo vnukico vašo tü gvüšno s sewu pripela, nej?*

»Sir pride, zdaj že ranč nej tak mala, zato ka v prvi razred odi. Sploj go rada mam, mena je ona najvejšo veseldje. Ka drügoma bi se leko že tak veselila?«

Karči Holec

Slovensko štenjé - ga vzem' te v roké! - 12.

Deséti brat more vkraj od domi!

Do leta 1866 je na Slovenskom vöprišlo več dugši pripovejsti, štere pa se niso zdignile nad nivo prausni štorij za špajs pa moralno včenjé. Takša je bila na priliko »Sreča v nesreči« *Janeza Ciglera* ali zgodovinska pripovejst »Jurij Kozjak« *Josipa Jurčiča*. Te slejdnji je po minti škotskoga pisatela *Waltera Scotta* napiso prvi slovenski roman »Deseti brat«.

Pisatel Josip Jurčič je nej emo tragično-ga žitka ali akademske kulture, bole je emo fantazijo pa o svoji senjski kejpaj dobro piso. V mladi lejtaj je spozno dosta ljudski pripovejsti, kisnej pa je prešto vnaugo knjig. Pravijo, ka je istinski žitek malo menje pozno.

Jurčič je piso od ráni dijački lejt do smrti. V prvoj polovici žitka je napiso pripovejsti pa romane z več vretin: tau so indašnji pa tedešnji paverski žitek; zgodovina slovenskoga naroda; žitek gospaudov pa vönavčeni lidi zvün varašov.

»Deseti brat« je najbolje inovatorsko delo Josipa Jurčiča, vej je pa v slovensko književnost pripelo glavno formo tedešnje evropske literature: *roman* (regény). Jurčič je sto napisati dugše delo, v šterom je vnaugo peršon, dogodkov ino problemov. Idejo je daubo po svoji dijački lejtaj, gda se je kak domanjši škonik zalübo v gospaudovo čér na gradi; po spomini na žitek pa špajsne lidi na vesi; ino po literarnom programi *Fra-na Levstika*.

Roman je Jurčič napiso kak veselo štenjé za varaškoga, bole vönavčeno-ga bralca svojoga časa. Ranč tak kak ništerne nemške knjige má roman v sebi romantične motive lübezni, zapelano nedužnost, bitje protivniški mladožencov pa srečno ženitev. Ta knjiga neške moralizerati, samo telko, ka dobro more mujs gviniti nad lagvim.

Po glavni motivaj je tau lü-

Simon Gregorčič se je naraudo blüzi varaša Kobarid pri reki Soči - po krajini ga zovémo »goriški slavček«

bezenski roman, vejpa pripovejda o lübezni med mladim škonikom *Louretom Kvasom* pa gračkov čerdjauv *Manicov*. Pripovejst »desetoga brata« *Martineka Spaka*, njegovoga očó pa paubrata je prilika romantičnoga romana z motivom maščevanja (bosszú) sina nad očó. Jurčiči se je prišikalo vküpprinesti žitek na gradi pa na vesi, komat vönavčene pa špajsne veške lidi, kmične premi-nauče pa svejkle zdajšnje čase.

Pisatel ino pesnik *Josip Stritar* je biu spoj ovaški kak njegov literarni kolegari: biu je gospočki pa svejtski, dobro je pozno moderno Evropo, od svoji zrejli lejt dale je živo na ti-

hinskom. Domanjši slovenski žitek se ga je nej tekno, tak prihaja njegov književnost od veuke vöččenosti pa premišlavanja o estetski pa literarni pitanjaj. Štiluš njegov pisanj je konservativen, nauve književne ideje so nej prišle do njega. S svojim delom je na Slovensko prinašo tradicionalne literarne vrednosti.

Stritar je piso vsefelé: poezijo, pripovejsti, drame pa kritike, depa ranč tak eseje, satire pa mladinsko literaturo. Njegve najbolje erične pesmi so »Dunajski soneti«, šteri je nej menje kak petdeset. V nji je po nemškoj peldi napiso svojo kritiko do takzvani »starosloven-cov« (konservativcov) v formi satirični sonetov. V ednom po pravici povej svojo mišljenje: »Slovenec liberalen sem, metajte!«

Pri pripovejstaj je Josipi Stritari falü konkretni idejni ino motivni fundament, gda pa gda pa je biu po témi ino formi tö nej originalen. Roman »Zorin« je napiso po evropski mintaj, v šteraj glavna peršona piše pisma svojoma padaši. Té *Zorin* je zgübo volau nad lübenijov, modernov družbov pa cejlim žitkom - zatok vmori samoga sebé. Zorin je fejst navezan na deklo *Delo*, štero znauvič sreča v Pariži - nika takšoga se je pisateli Stritari v mladi lejtaj ranč tak zgodilo. V svoji knjigaj »Trpljenje mladoga Werthera« je *Goethe* piso o trpljeni zavolo konkretnoga življenjskoga problema - Stritarov Zorin pa trpi zavolo abstraktne misli.

Najvekšo vrednost majo Stritarova literarnokritična pisanja, od té najbolje »Prešeren in njegove poezije«. V etom eseji Stritar kritično pela prejk vsej pesmi *Fran-ceta Prešerna*, depa najbolje važno je premišlavanje o pesniki: žitek je dolina

skuz, istina je nej gnaka kak ideali, zaman želejmo srečo, lepoto ali pravico. Tau bolezen čütijo prej najbolje pesniki, šteri v srci nosijo beteg cejloga sveta. O tem spejvajo tö, kak je spejvo Prešeren, piše Josip Stritar.

Tak je spejvo »goriški slavček«, pesnik *Simon Gregorčič* tö, šteroga držijo za najveškoga poeta med *Simonom Jenkom* pa »slovenskov modernov«. S svojimi naivnimi čütenji

prišlo samo po pesnikovi smrti.

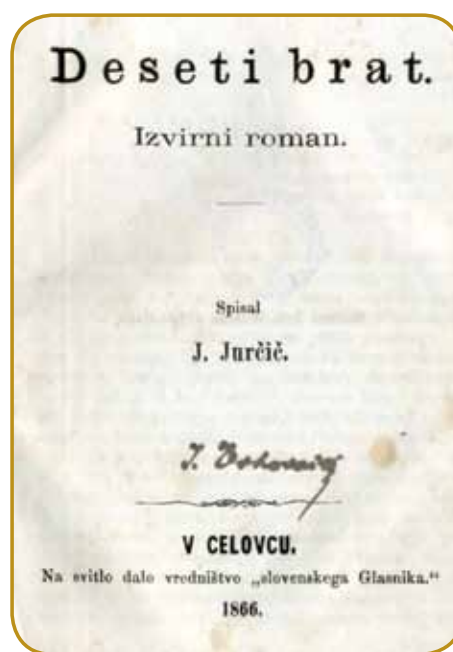
Domovinska motivika je v Gregorčičovoj poeziji centralna. Odo »Soči« so včasik skoro vsi na pamet vzeli, pesnik je idejo za njau daubo že v dijački lejtaj. Tau je kak liki eden guč Soči (Is-onzó folyó) v kepi mlade dek-le. V prvom tali poet spejva o tečenji vodé (v slobaudnom slovenskom svejti pa v robskom tihinskom), drugi tau pa že guči o bojni cajtaj, šteri prihajajo. Gregorčič Sočo prosi, aj vöstaupi pa vlejë neprijatele slovenske zemlé.

V svojom zrejlom pa kesnom časi je Simon Gregorčič zvünd o m o v i n s k i zvekšoga piso reflektivne pesmi: probo je vöповödati svoj cejli življenjski problem, svojo tragično razklanost. »Človeka nikar!« je pesnikova najbolje filozofska

pesem, v njej se pogučava z Bogaum, Stvaritelom vsega živoga. V prvom tali spejva o lejpom svejti, šteri se vsikdar gible, v njem pa nega prave smrti. V drugom tali premišlava Gregorčič o žitki po smrti, gda Baug s človeče düše nika nauvoga napravi. Pesnik prosi Boga, aj nikak ne stvauri človeka, šteri bi trpo, kak liki trpi un.

Spoznali smo leko tri literature, šteri so vsikši po svoje nika spoj veukoga dali: Jurčič prvi slovenski roman, Stritar važna kritična dela, Gregorčič pa maust med Prešernovov poezijov pa slovenskov modernov na začetki 20. stoletja.

-dm-

Prvi slovenski roman »Deseti brat« je vöprišo leta 1866 iz pera Josipa Jurčiča

je gorprebüdo romantično poetično tradicijo na Slovenskom, tau pa v cajtaj, šteri so bili bliže realizmi. Stvauro je ednoga od vrekov slovenske domovinske poezije, pesmi pa je z nacionalni pa lübezenski tém znauvič odpelo prauti spitavanji o fundamentaj človekovoga žitka ino njegve tragičnosti.

Osrejdni düševni problem Gregorčiča je bilau tau, ka če rejsan je biu dühovnik - tau življenjsko paut si je sam odebro -, je želo živeti kak prausen človek v lübezni pa držini. Zavolo svoje pozvanosti je nej mogo pisati pravi lübezenski pesmi, en par je je na svejtko

Združitev prekmurskih Slovencev z matičnim narodom: Prekmurje v srcu

OB PROGLASITVI ZDRUŽITVE SE JE ZBRALO V BELTINCIH 20 TISOČ OBISKOVALCEV; JIH BO TOLIKO PRIHODNJE LETO OB 100-LETNICI?

Iniciativni odbor, ki ga vodi prvi predsednik Slovenije Milan Kučan, je po več razpravah (z ene v Murski Soboti smo obsežno poročali tudi v Porabju) pripravil *Program obeleževanja 100-letnice združitve prekmurskih Slovencev z matičnim narodom*. Osrednja slovesnost bo 17. avgusta 2019 v Beltincih, kjer je bila prva, na kateri se je zbralo prek 20 tisoč udeležencev iz Prekmurja in tudi iz ostalih delov Slovenije. Pomenljivo bi bilo, če bi se tolikšna množica prihodnje leto zgrnila v Beltince.

Program je zelo obsežen in zajema vsa področja življenja in nagovarja ves slovenski pa tudi zamejski prostor. V uvodnem delu je poudarjeno, da so osnovna zgodovinska dejstva in okoliščine znane. Denimo: Pariška konferenca je začela z delom 18. januarja 1919. leta; 20. maja je sprejela predlog razmejitve po razvodnici med Rabo in Muro, vrhovni svet konference je 9. julija 1919 sprejel odločitev o priključitvi Prekmurja h kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev, dokončna vzpostavitev meje med SHS in Madžarsko pa je bila sprejeta na Londonski konferenci julija 1922. 17. avgusta 1919 je jugoslovanska vojska, po tem ko je 12. avgusta zasedla Prekmurje, na množičnem zborovanju v Beltincih predala oblast civilnemu upravitelju Prekmurja.

Avtorji programa izpostavljajo, da je 100-letnica priložnost za raziskovanje takratnih dogajanj in ozadij; iskanje odgovorov, kaj pomenijo sporočila priključitve za današnji čas, kaj nam pomeni, kakšne so možne vzporednice in povezave, protislovja in interesi velikih včeraj in danes, usoda malih držav in manj številnih narodov. Nemogoče je sicer izenačevanje današnjih raz-

mer s takratnimi – so očitne razlike in spremembe, ostaja pa dejstvo, da številni, danes bolj ali manj (ne)uspešno rešeni problemi koreninijo v takratnih dogajanjih.

Pregled pokaže, da je bilo že v preteklosti več dogodkov, s katerimi so se spomnili

Poseben program aktivnosti imata tudi murskosoboška Škofija in Evangeličanska cerkev v Sloveniji. Škof Peter Štumpf in župan Aleksander Jevšek sta se dogovorila, da bo Mestna občina sodelovala pri obnovi ploščadi ob stolnici in sedežu škofije. Tu naj bi postavili tudi spominska obeležja zaslužnim za združitev

združitve, denimo v Murski Soboti leta 1929, deset let pozneje pa v Beltincih. Posebej je bila obeležena 80-letnica združitve, leta 1999, ko je bila slovesnost v Murski Soboti, ter tridnevni znanstveni simpozij v organizaciji Pokrajinskega muzeja in Znanstvenega inštituta Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani. Leta 2005 je Državni zbor sprejel zakon, po katerem je 17. avgust državni praznik. Vendar »državni« bolj na papirju, v resnici pa predvsem »prekmurski«, z manj poudarjenim širšim pomenom, je ocena teh, ki pripravljajo počastitev 100-letnice združitve (in ne samo teh). Tudi zato je župan mestne občine Murska Sobota dr. Aleksander Jevšek v pismu premieru dr. Miru Cerarju zapisal: »Osnovni cilj načrtovanih aktivnosti je, da bo obeležitev priključitve predstavljena tako domači kot tudi širši slovenski in mednarodni skupnosti, da

se na primeren način izpostavimo tisti, ki so najbolj zaslužni, da se je priključitev Prekmurja k matičnemu narodu zgodila.«

Pomenljiva je tudi ocena, da je ohranitev slovenstva v Prekmurju »svojevrstni čudež.« Zgodovinski ozaveščevalni in

inštitucij, pa tudi za vzpodbujanje gospodarskega razvoja. Obeleževanje združitve bo tudi priložnost za krepitev mednarodnih vezi, z gosti iz tujine in predstavnikov drugih držav, še posebej udeleženk Pariške konference, zlasti na proslavi prihodnje leto in tudi na dogodkih, ki bodo pred in po slovesnosti v Beltincih in drugih krajih, tudi v glavnem mestu Ljubljani. Izpostavljeno je tudi utrjevanje dobrososedskih odnosov z Madžarsko. Soboški škof Peter Štumpf posebej izpostavlja odlične odnose s škofijo v Sombotelu.

Doslej se je zvrstilo več aktivnosti, povezanih z organizacijo osrednje in vseh ostalih slovesnosti, in sicer je informiran državni zbor, vlada (katera vlada bo prihodnje leto, seveda ni znano), minister za kulturo in druge ustanove, kot je Slovenska akademija znanosti in umetnosti. Sedanji program dogodkov ni zaprt za dodatne pobude in ideje, poudarjajo v iniciativnem odboru.

Poglejmo v predvideni program, pri čemer velja, da vseh aktivnosti ni mogoče naštet, in tudi, da bomo o združitvi še večkrat poročali. Pred konkretnostmi še tole: dosevanje spremljanje priprav na slovesnosti in tudi vpogled v program kaže, da so in bodo v Prekmurju združili moči, predvsem pa znanje, da bo obeležitev kakovostna, dostojna in da bo povezala čim več ljudi od izobražencev do slehernika, ne glede na politično, versko ali nacionalno pripadnost. Dogodki, ki se bodo zvrstili, naj bi povečali vedenje o Prekmurju v ostalih delih Slovenije.

V prvi točki programa je zapisano, da bosta Zavod za šolstvo in Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport pripravila posebne učne ure

v osnovnih in srednjih šolah o obeležitvi 100-letnice združitve. Slovenska akademija znanosti in umetnosti bo pripravila mednarodni simpozij o združitvi. Simpozij bo v prvi polovici prihodnjega leta, podoben simpozij pripravljata tudi Inštitut za zgodovino Teološke fakultete in Škofija v Murski Soboti. Veliko pozornost bodo namenili osebnostim, zaslužnim za združitev. Le-tem bodo v Murski Soboti in drugih krajih odkrili spominska obeležja in poimenovali ulice. V program je vključena tudi počastitev 100-letnice Univerze v Ljubljani, Banka Slovenije bo izdala priložnostni kovanec, vzpodbudili bodo raziskovalno dejavnost o združitvi, posebej seznanili učitelje z zgodovinskimi dejstvi, ponatisnili obe študiji dr. Matije Slaviča (enega najbolj zaslužnih mož za združitev) in njegovo etnografsko karto Prekmurja na Pariški mirovni konferenci, izdali zbornik dokumentov s Pariške mirovne konference, v Pomurskem muzeju bodo postavili razstavo Mit Prekmurja, Šiftarjeva fundacija bo razpisala natečaj za osnovne in srednje šole Stoletje slovenskega Prekmurja, Poseben program imata soboška Škofija in Evangeličanska cerkev v Sloveniji. Iniciativni odbor predlaga ime obeleževanja »Prekmurje v srcu« in pravo logotipa. V aktivnosti so že vključene tudi republiške ustanove, nekatere pa še bodo. Organizatorji pričakujejo naklonjenost domačih in tujih medijev pri spremljanju osrednjih oziroma pomembnih dogodkov. Skratka, dogajalo se bo toliko različnih dogodkov, da bo težko spremljati »celotno zgodbo« 100-letnice združitve prekmurskih Slovencev z matičnim narodom.

Tekst in foto: Ernest Ružič

PETEK, 27.04.2018, I. spored TVS

6.20 Kultura, Odmevi, 7.00 Dobro jutro, izbor, 9.15 Proslava ob dnevu upora proti okupatorju, 10.15 Ko mislim nate: Jurij Reja - samospevi Rada Simonitija, 10.50 Vem!, kviz, 11.40 Ugrižnimo znanost: Z lesom do neba, oddaja o znanosti, 12.20 Zlata dekleta, ameriška humoristična nanizanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.35 Dolina miru, slovenski film, 15.20 Mostovi - Hidak, oddaja TV Lendava, 16.05 Duhovni utrip, 16.30 Zlata dekleta, ameriška humoristična nanizanka, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.20 Alpe-Donava-Jadran, 17.55 Novice, 18.00 Infodrom, tednik za otroke in mlade, 18.10 Pujša Pepa: Pajkova mreža, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Dnevnikov izbor, Šport, Vreme, 20.00 Glasbeni pozdrav, 21.25 Med valovi, 21.55 Poročila, Šport, Vreme, 22.20 Rdeča reka, ameriški film, 0.35 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.10 Dnevnik, 1.40 Dnevnikov izbor, Šport, Vreme, 2.05 Info-kanal

PETEK, 27.04.2018, II. spored TVS

6.30 Otroški kanal, 7.00 Otroški program: Op! 10.00 Adrenalinci: Plezanje, dokumentarna serija o mladostnikih z zvočnim opisom za slepe in slabovidne, 10.40 Priluhnjimo tišini: S.P. - svoboda ali socialna past? 11.25 O živalih in ljudeh, izobraževalno-svetovalna oddaja TV Maribor, 12.00 Na vrtu, izobraževalno-svetovalna oddaja TV Maribor, 12.30 Revolucionarne zabave naših mladosti, dokumentarni film, 13.30 Spevoples Zeleni Jurij, muzikal po ljudskih motivih: FS Tine Rožanc, MKZ Ljubljanski madrigalisti, Karin Možina in Gregor Volk, 15.10 Migaj raje z nami, 15.50 Hokej na ledu - svetovno prvenstvo skupine I. A: Kazahstan : Slovenija, 18.20 Judo: evropsko prvenstvo, 20.05 Grace Monaška, koprodukcijski film, 21.50 Zvezdana, 22.35 Zackovo čarovniško popotovanje: Filadelfija, 23.05 Nocoj v Palladiumu, 0.00 Bleščica, oddaja o modi, 0.35 Glasbeni spoti, 1.50 Hokej na ledu - svetovno prvenstvo skupine I. A: Kazahstan : Slovenija, 3.50 Zabavni kanal, 5.20 Glasbeni spoti

SOBOTA, 28.04.2018, I. spored TVS

6.25 Dnevnikov izbor, 7.00 Otroški program: Op! 10.50 Od blizu, pogovorna oddaja z Vesno Milek: Mateja Svet, 11.40 Tednik, 12.40 Kaj govoriš? = So vakeres? 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.25 O živalih in ljudeh, izobraževalno-svetovalna oddaja TV Maribor, 13.55 Na vrtu, izobraževalno-svetovalna oddaja TV Maribor, 14.25 Mame: Spremembe, slovenska nanizanka, 14.55 Ambienti, 15.30 Profil, 16.00 Beseda na A, britanska nadaljevanka, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.20 Nigel Latta dela eksplozivne poskuse: Težnost, novozelandska dokumentarna serija, 17.45 Popolna družina: Napredovanje, humoristična nanizanka, 18.00 Kuharija na kubik, kuharska oddaja, 18.30 Ozare, 18.40 Kalimero: Bumerang, risanka, 18.50 Živalski čira čara, risanka, 19.00 Dnevnik, Utrip, Šport, Vreme, 20.00 Kdo bi vedel, zabavni kviz, 21.20 Bučke, izmišljene novice, 21.55 Zapuščina (III.), danska nadaljevanka, 23.00 Poročila, Šport, Vreme, 23.25 (M)učenc, ruski film, 1.30 Profil, 1.55 Dnevnik Slovencev v Italiji, 2.20 Dnevnik, Utrip, Šport, Vreme, 3.15 Info-kanal

SOBOTA, 28.04.2018, II. spored TVS

6.30 10 domačih, 7.00 Najboljše jutro, 9.30 Med valovi, 10.10 Slovenski vodni krog: Bohinjsko jezero, dokumentarna nanizanka, 10.55 Kuharska knjiga dr. Angele Piskernik, dokumentarni portret, 12.00 Čarokuhinja pri atu: Ukrajina, 12.35 Neznana Slovenija - Razgledi s stolpov, dokumentarna oddaja, 12.55 10 domačih, 13.45 Zackovo čarovniško popotovanje: Filadelfija, 14.10 Japonska kuhinja, japonska nanizanka, 15.00 Glasbeni svet Andreja Rieuja: Viva Mexico!, 15.50 Hokej na ledu - svetovno prvenstvo skupine I. A: Slovenija : Italija, 18.15 Košarka: liga za prvaka - 12. kolo, Sixt Primorska : Petrol Olimpija, 20.00 Umori na podeželju (XIX.): Kunčji posli, britanska nanizanka, 21.40 Televizijski klub, 22.40 Pot na SP v nogometu, 23.15 Judo: evropsko prvenstvo, 0.30 Glasbeni spoti, 1.30 Hokej na ledu - svetovno prvenstvo skupine I. A: Slovenija : Italija, 3.30 Zabavni kanal, 5.55 Glasbeni spoti

NEDELJA, 29.04.2018, I. spored TVS

7.00 Živ žav, otroški program, 9.55 Govoreči Tom in prijatelj, risanka, 10.05 Nabriti detektivi: Nevarnost iz desne, nemška otroška nanizanka, 10.35 Dotik t-rajana - Prazniki pomladi: Folklorna skupina Tine Rožanc, 11.20 Ozare, 11.25 Obzorja duha: »Uboge imate namreč vedno med seboj!« (Jan 12, 8), 12.00 Ljudje in zemlja, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.25 Glasbeni pozdrav, 15.00 Strel v temi, ameriški film, 16.50 Kino Fokus, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.20 Velika imena malega ekrana - Miki Muster, 18.20 Martin Krpan, kratki animirani film, 18.45 In to je vse!: Vodovodne cevi, risanka, 19.00 Dnevnik, Zrcalo tedna, Šport, Vreme, 20.00 Mame: Zaroka, slovenska nanizanka, 20.30 Z Mišo..., 21.25 Zgani se, prepleši življenje!

francoski dokumentarni film, 22.45 Poročila, Šport, Vreme, 23.10 Za lahko noč - svetovni dan plesa, 23.55 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0.30 Dnevnik, Zrcalo tedna, Šport, Vreme, 1.25 Info-kanal

NEDELJA, 29.04.2018, II. spored TVS

7.00 Duhovni utrip, 7.15 Slovenski vodni krog: Bohinjsko jezero, dokumentarna nanizanka, 7.40 Papirniški pihalni orkester Vevče, dirigent Marjan Stropnik, 8.05 Vesna Velušček, Simfonični orkester RTV Slovenija in David de Villiers, 8.50 Koda, izobraževalno-svetovalna oddaja, 9.40 Nigel Latta dela eksplozivne poskuse: Težnost, novozelandska dokumentarna serija, 10.20 Slatna kuhinja, 10.55 Japonska kuhinja, japonska nanizanka, 11.50 Svetovni popotnik: Delhi in Agra, 13.00 Boris, Milena, Radko, TV-priredba gledališke predstave SNG Drama Ljubljana, 15.10 Zvezdana, 16.10 Glasbeni svet Andreja Rieuja: V deželi kengurujev, 16.55 Hišica v preriji (IX.), ameriška nadaljevanka, 17.55 Kako nastane človek: Prvih osem mesecev, angleška dokumentarna serija, 18.55 Z glasbo in s plesom, 19.50 Žrebanje Lota, 20.00 Skrivna zgodovina pletenja, kanadska dokumentarna oddaja, 20.50 Nesmrtni, oddaja o športnih velikanih, 21.20 Ambienti, 21.50 Avtomobilnost, 22.20 Bleščica, oddaja o modi, 22.55 Bučke, izmišljene novice, 23.30 Kdo bi vedel, zabavni kviz, 0.55 Glasbeni spoti, 2.00 Zabavni kanal, 5.25 Glasbeni spoti

PONEDELJEK, 30.04.2018, I. spored TVS

6.10 Utrip, Zrcalo tedna, 7.00 Dobro jutro, izbor, 10.15 Kuharija na kubik, kuharska oddaja, 10.50 10 domačih, 11.20 Vem!, kviz, 12.10 Kaj govoriš? = So vakeres? 12.25 Zlata dekleta (II.): Družinska zadeva, ameriška humoristična nanizanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.35 Panoptikum: Ste še pokonci? Kultura na javni RTV, 14.30 S-prehodi: Čezmejni projekt Eduka 2, 15.00 Dober dan, Koroška, 15.40 Osmi dan, 16.10 Z glasbo in s plesom, 16.30 Zlata dekleta, ameriška humoristična nanizanka, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 Čist zares: Skate rampa in grafiti, mladinska dokumentarna serija, 17.55 Novice, 18.00 Young Village Folk, 18.05 Lili in Čarni zaliv: Lažna nevihta, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Tednik, 21.00 Studio City, 22.00 Odmevi, Šport, Kultura, Vreme, 22.50 Opus: 30 let Imaga Sloveniae, 23.30 Glasbeni večer, 1.10 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.35 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 2.30 Info-kanal

PONEDELJEK, 30.04.2018, II. spored TVS

6.30 Otroški kanal, 7.00 Otroški program: Op! 9.45 Adrenalinci: Rafting, dokumentarna serija o mladostnikih z zvočnim opisom za slepe in slabovidne, 10.10 Hišica v preriji (IX.), ameriška nadaljevanka, 11.15 Skodelica kave, dokumentarni film, 12.10 Pleši, poj, oder je tvoj: Folklorna skupina Emona, 12.40 Otroški pevski zbor RTVS, Anka Jazbec in Ansambel Janeza Dovča, 13.15 Aldo Kumar, Slovenska suita (Simfonični orkester RTVS in Simon Krečič), 14.00 Ljudje in zemlja, 15.10 Avtomobilnost, 16.00 Izzivi - obrt in podjetništvo, informativno-svetovalna oddaja TV Maribor, 16.45 Tiha zmaga, dokumentarni portret, 17.50 Košarka: liga za prvaka - 13. kolo, Ilirija : Krka, 20.00 Svetovni popotnik: Sveti kraji: sijajne mošeje, 20.55 Oproščen, norveška nadaljevanka, 21.45 Broadchurch (III.), britanska nadaljevanka, 22.40 Odločitev je naša, ameriška dokumentarna oddaja, 0.30 Košarka: liga za prvaka - 13. kolo, Ilirija : Krka, 2.05 Glasbeni spoti, 3.10 Zabavni kanal, 5.20 Glasbeni spoti

TOREK, 01.05.2018, I. spored TVS

5.50 Kultura, Odmevi, 6.30 Promenadni koncert: Laška pihalna godba, 7.00 Dobro jutro, izbor, 9.15 Glasbeni pozdrav, 10.45 Vem!, kviz, 11.20 Martin Krpan, kratki animirani film, 11.45 Obzorja duha: »Uboge imate namreč vedno med seboj!« (Jan 12, 8), 12.25 Zlata dekleta (II.): Ljuba Rose, ameriška humoristična nanizanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.35 Studio City, 14.45 Kino Fokus, 15.00 Lučka - Pitypang, oddaja TV Lendava, 15.30 Od popka do zobka: Srce in kri, zabavno-poučna oddaja za otroke, 15.55 City folk - Obrazi mest: Najboljše zgodbe, dokumentarna oddaja, 16.30 Zlata dekleta (III.): Blanchina punčka, ameriška humoristična nanizanka, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.20 Odvratne rime: Prvi del, risani film, 17.55 Novice, 18.00 Maček Muri, kratki animirani film, 18.05 Ženkc: Vrtinček, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Dnevnikov izbor, Šport, Vreme, 20.05 Mladi Karl Marx, koprodukcijski film, 22.00 Poročila, Šport, Vreme, 22.20 Dobri stari časi, dokumentarni feljton, 22.50 Spomini, dokumentarna oddaja, 0.30 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0.55 Dnevnik, Dnevnikov izbor, Šport, Vreme, 1.50 Info-kanal

TOREK, 01.05.2018, II. spored TVS

6.30 Otroški kanal, 7.00 Otroški program: Op! 9.50 Adrenalinci: Paintball, dokumentarna serija o mladostnikih z zvočnim opisom za slepe in slabovidne, 10.15 Rdeča raketa, mladinski film, 12.00 Koncert iz

Pariza 2017: Francoski državni orkester in Valerij Gergijev, 14.10 Kdo bi vedel, zabavni kviz, 15.35 Hišica v preriji (IX.): Smem prositi?, ameriška nadaljevanka, 16.30 Pišem, da rešim samega sebe: portret Florjana Lipuša, 17.20 Ko letijo vrane, koprodukcijski film, 19.00 Kdo si pa ti?, dokumentarna serija o mladostnikih, 19.30 Čudovita Japonska, japonska nanizanka, 20.00 Ukrotitev čakalne vrste, kanadska dokumentarna oddaja, 21.00 Koncert ob 50-letnici delovanja New Swing Quarteta, 22.55 Ponos, angleški film, 1.00 Mejniki zvoka: Zvok in slika, ameriška dokumentarna serija, 2.00 Glasbeni spoti, 3.05 Zabavni kanal, 5.25 Glasbeni spoti

SREDA, 02.05.2018, I. spored TVS

6.40 Dnevnikov izbor, 7.00 Dobro jutro, izbor, 8.15 Prifarska desetka, jubilejni koncert Prifarskih muzikantov s prijatelji, 11.00 Vem!, kviz, 11.35 Slatna kuhinja: Pečena rdeča pesa s kroketi iz kozjega sira, 11.50 Opus: 30 let Imaga Sloveniae, 12.25 Zlata dekleta (II.): Božična mora, ameriška humoristična nanizanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.35 Z Mišo..., 14.35 Duhovni utrip: Krščanska romska skupnost, 15.00 Mostovi - Hidak, oddaja TV Lendava, 15.35 Male sive celice, kviz, 16.30 Zlata dekleta (III.): Moj brat, moj oče, ameriška humoristična nanizanka, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.20 Odvratne rime: Drugi del, risani film, 17.55 Novice, 18.00 Maček Muri: Sprehod, kratki animirani film, 18.05 Dobrodošli pri Jonu: Seneni labirint, risanka, 18.10 Mimi in Liza: Uročni čas, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Dnevnikov izbor, Šport, Vreme, 20.05 Slovenija, Avstralija in jutri ves svet, slovenski film, 22.00 Poročila, Šport, Vreme, 22.20 Moč in nemoč slovenskega liberalizma, dokumentarna oddaja, 23.40 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0.05 Dnevnik, Dnevnikov izbor, Šport, Vreme, 1.00 Info-kanal H

SREDA, 02.05.2018, II. spored TVS

6.30 Otroški kanal, 7.00 Otroški program: Op! 10.00 Adrenalinci: Zorbing, dokumentarna serija o mladostnikih z zvočnim opisom za slepe in slabovidne, 10.25 Lučka - Pitypang, oddaja TV Lendava, 11.10 Hišica v preriji (IX.): Smem prositi?, ameriška nadaljevanka, 12.15 10 domačih, 12.45 Melodije morja in sonca 2017, spremljalni program, 13.30 Kandidatka in šofer, slovenski TV-film, 15.20 Velika imena malega ekrana - Miki Muster, 16.15 Ambienti, 17.00 Hišica v preriji (IX.): Pozdravljeni in nasvidenje, ameriška nadaljevanka, 18.00 Deček in svet, brazilski film, 19.20 Čudovita Japonska, japonska nanizanka, 19.50 Žrebanje Lota, 20.00 Glasba skozi čas: Dunajska klasika, nemška glasbena dokumentarna serija, 20.50 Od blizu, pogovorna oddaja z Vesno Milek, 21.50 Bleščica, oddaja o modi, 22.20 Prevara (I.), ameriška nadaljevanka, 23.25 Glasbeni spoti, 0.30 Zabavni kanal, 5.25 Glasbeni spoti

ČETRTEK, 03.05.2018, I. spored TVS

6.45 Dnevnikov izbor, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 11.15 Vem!, kviz, 12.00 Nigel Latta dela eksplozivne poskuse: Težnost, novozelandska dokumentarna serija, 12.25 Zlata dekleta (II.): Sestri, ameriška humoristična nanizanka, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.35 Akcent: Doping, 14.35 Slovenci v Italiji, 15.05 Moj gost/Moja gostja - Vendégem, oddaja TV Lendava, 15.55 Prava ideja: Boštjan Gombač - skladatelj in multiinstrumentalist, 16.30 Zlata dekleta (III.): Zlati trenutki, ameriška humoristična nanizanka, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 Ugrižnimo znanost: Današnji zemljevidi, oddaja o znanosti, 17.55 Novice, 18.00 Utrinek: Plečnikova Ljubljana, 18.05 Mala kraljična: Ne spomnim se!, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 19.00 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Tarča, Globus, Točka preloma, 22.00 Odmevi, Šport, Kultura, Vreme, 22.50 Osmi dan, 23.30 Veliki slikarji na malem zaslonu: Jaz, Claude Monet, britanska dokumentarna serija, 0.35 Ugrižnimo znanost: Današnji zemljevidi, oddaja o znanosti, 1.00 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.25 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 2.20 Info-kanal

ČETRTEK, 03.05.2018, II. spored TVS

6.30 Otroški kanal, 7.00 Otroški program: Op! 8.15 Adrenalinci: Skok s padalom, dokumentarna serija o mladostnikih z zvočnim opisom za slepe in slabovidne, 8.55 Med valovi, 9.40 Študentska delovna brigada, dokumentarni film, 10.25 Hišica v preriji (IX.): Pozdravljeni in nasvidenje, ameriška nadaljevanka, 11.10 Dobro jutro, 14.20 Doberdob - roman upornika, dokumentarni film, 15.35 Televizijski klub, 16.30 Halo TV, 17.10 Pot na SP v nogometu, 17.50 Košarka: liga za prvaka - 14. kolo, Petrol Olimpija : Šenčur GGD, 20.00 Prvinska preizkušnja: Pri plemenu Xavante, britanska dokumentarna serija, 20.55 Avtomobilnost, 21.30 Stoletnik, ki je zlezal skozi okno in izgubil, koprodukcijski film, 23.30 Slovenska jazz scena, 0.15 Glasbeni spoti, 1.20 Košarka: liga za prvaka - 14. kolo, Petrol Olimpija : Šenčur GGD, 2.55 Zabavni kanal, 5.25 Glasbeni spoti

Špajnsni-flajnsni muzikanti v Somboteli

V Škanzeni Železne županije (Vasi Skanzen) majo šegau aprila, kauli dneva svetoga Djürina, držati Djürino senje. V ednom konci kedna se v Somboteli nutpokaže dosta majstrov pa vertov, šteri med drügimi pripelajo svoj med ali mesau, svoje košare ali piskrene posaude, svojo vino ali palinko. Pridejo s cejle Vogrske, depa dostakrat gestejo od zvüna naši grajnc tö.

V soboto pa nedelo je dosta programov: moški v sodayki gvantaj se bijejo pa gezdijo na konjaj, ljudski goslarge igrajo pa spejvajo na odri. Letos 14. aprila so nas gorpiskali *Špajnsni-flajnsni muzikanti* z Budimpešte pa držali pavöurni slovenski koncert.

Z goslarami je spejvala *Anita Vajda* s Sakalauvec, čüli smo više deset porabski

domanji pesmi - zvekšoga v štiluši, kak je nekda igrala Korpičova banda.

Slovenske muzikante je poslühälo dosta domanji Slovencov (ništerni so cujspej-

vali), depa vnaugo najgir Madžarov tö, šteri so prišli v Škanzen v lejpom vrejmeni.

Baug plati »špajnsnim-flajsnim«, ka so v Somboteu pripelali malo koražnosti!

-dm-

Otroci na igrišču

V Slovenski vesi so pred kratkim priredili nogometni turnir, ki se ga je udeležilo pet otroških ekip. Kot nam je povedal predsednik športnega društva Gábor Bartakovič, je namen programa Bozsik, da bi otroci vzljubili nogomet, obenem jim program zagotavlja tudi tekovalne možnosti. Ekipa iz Slovenske vesi sodeluje tudi v županijski nogometni ligi.

L.R.H.

Porabje

TEDNIK
SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Izhaja vsak četrtrek
Založnik:
Zveza Slovencev na Madžarskem
Za založnika:
Jože Hirnök

Glavna in odgovorna urednica
Marijana Sukič
Naslov založnika in uredništva:
H-9970 Monošter,
Gárdonyi G. ul. 1.;
tel.: 94/380-767;
e-mail: porabje@gmail.com
ISSN 1218-7062

Tisk:
TISKARNA DIGITALNI TISK D.O.O.
Lendavska 1; 9000 Murska Sobota; Slovenija

Časopis podpirajo: Državna slovenska samouprava,
Ministrstvo za človeške vire (EMMI), Zveza
Slovencev na Madžarskem in Urad vlade RS za
Slovence v zamejstvu in po svetu.
Naročnina: za Madžarsko letno 2.600 HUF, za
Slovenijo 22 EUR. Za ostale države 52 EUR
ali 52 USD.

Številka bančnega računa: HU75
11747068 20019127 00000000,
SWIFT koda: OTPVHUHB

VABILO

Zveza Slovencev na Madžarskem

Vas vljudno vabi na

na otvoritev likovne razstave

NA MEJI

Lászla Hermana,

v Sloveniji živečega madžarskega slikarja.

Razstava bo 4. 5. 2018 ob 17. uri

v Slovenskem domu v Monoštru.

Spremljevalni program bo pripravilo

KTD Moščanci,

ženska vokalna skupina Zarja.

Pričakujemo Vas!

A Magyarországi Szlovének Szövetsége tisztelettel
meghívja

HERMAN LÁSZLÓ,

Szlovéniában élő magyar festőművész

A HATÁRON című

kiállításának megnyitójára,

melyre 2018. május 4-én 17.00 órakor

kerül sor a Szlovének házában Szentgotthárdon.

A megnyitón fellép a ZARJA énekegyüttes.

Szeretettel várjuk!

Sinčarski radijski kokaut de pá spvejo

Dragi poslušalci, nakraci de pá djau radijski kokaut na Gorenjon Siniki (FM 97,7 Mhz). Popravleni aparat prihaja iz Italije. Če de vse v redi, te de vendarak že té četertek ali petek pá kokautnivo. Aucigamau že leko sprobavate na gorenje-sinčarski frekvenci tö zgrabiti naše slovenske programre. Baug plati za vaše potrpljenje.

Ovak pa oddaje v živo tö leko poslühäte na interneti: www.radiomonoster.hu, en den po oddaji pa en tau našoga programa kak arhivske oddaje tö.

Radio Monošter

porabje.hu